

André Aciman

Μετάφραση: Νίκος Α. Μάντης

ΝΑ ΜΕ ΦΩΝΑΖΕΙΣ ΜΕ Τ' ΟΝΟΜΑ ΣΟΥ

ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΒΑΣΙΣΤΗΚΕ
Η ΟΜΟΤΙΤΛΗ ΤΑΙΝΙΑ

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αν όχι αργότερα, πότε;

«ΜΙΛΑΜΕ ΑΡΓΟΤΕΡΑ!» ΟΙ ΛΕΞΕΙΣ, Η ΦΩΝΗ, ΤΟ ΥΦΟΣ.

Δεν είχα ακούσει κάποιον άλλον ως τότε να χρησιμοποιεί αυτή τη φράση ως αποχαιρετισμό. Ακουγόταν σκληρή, βάνουση και απορριπτική, με τη συγκαλυμμένη αδιαφορία όσων μπορεί και να μη νοιάζονται αν θα σε ξαναδούν ποτέ.

Είναι το πρώτο πράγμα που θυμάμαι από κείνον, και μπορώ να το ακούσω ακόμα και σήμερα. *Μιλάμε αργότερα!*

Κλείνω τα μάτια μου, προφέρω τη φράση, και επιστρέφω στην Ιταλία, τόσα χρόνια πίσω, περπατώντας στη δεντροφυτεμένη είσοδο, βλέποντάς τον να βγαίνει απ' το αυτοκίνητο, με ένα φαρδύ μπλε πουκάμισο, ορθάνοιχτο γιακά, γυαλιά ηλίου, ψάθινο καπέλο – γυμνό δέρμα παντού. Ξαφνικά μου σφίγγει το χέρι και μου παραδίδει το σακίδιό του, ξεφορτώνοντας τη βαλίτσα του απ' το πορτμπαγκάζ, ρωτώντας αν ο πατέρας μου είναι στο σπίτι.

Ίσως να άρχισε εκεί, ακριβώς τότε· το πουκάμισο, τα γυρισμένα μανίκια, οι στρογγυλεμένες του φτέρνες που μπαίνουν στις φθαρμένες του εσπαντρίγιες, πρόθυμες να δοκιμάσουν το ζεστό χαλίκι στο μονοπάτι που οδηγούσε σπίτι μας, εκείνος ρωτώντας ήδη, σε κάθε του βήμα, *Προς τα πού είναι η παραλία;*

Ο καλεσμένος αυτού του καλοκαιριού. Άλλη μια αγγαρεία.

Τότε, σχεδόν χωρίς σκέψη, και με την πλάτη του ήδη στραμμένη στο αυτοκίνητο, ανεμίζει τη ράχη του ελεύθερου χεριού του και προφέρει ένα απρόσεχτο *Μιλάμε αργότερα!* προς κάποιον άλλον επιβάτη του αυτοκινήτου, με τον οποίο πιθανότατα μοιράστηκαν το κόμιστρο απ' τον σταθμό. Χωρίς να προσθέσει ένα όνομα, χωρίς να λειάνει με μια χειρονομία την αναστάτωση της αποχώρησης, χωρίς τίποτα. Ένα επιγραμματικό ξεφόρτωμα: απότομο, έντονο και ωμό – διάλεξε και πάρε, δεν τον ένοιαζε πώς θα το έπαιρνες.

Να μου το θυμηθείς, σκέφτηκα, έτσι θα μας αποχαιρετήσει κι εμάς όταν θα έρθει η ώρα. Με ένα τραχύ, τσαπατσούλικο *Μιλάμε αργότερα!*

Στο μεταξύ, θα έπρεπε να τον ανεχτούμε για έξι μακρόσυρτες εβδομάδες.

Είχα τρομοκρατηθεί κανονικά. Ο τύπος του απρόσιτου.

Ωστόσο, θα μπορούσα να τον συμπαθήσω. Απ' το στρογγυλεμένο του πιγούνι μέχρι τη στρογγυλεμένη φτέρνα του. Έπειτα, μέσα σε μερικές μονάχα μέρες, θα μάθαινα να τον μισώ.

Ήταν ο ίδιος άντρας που η φωτογραφία του στην αίτηση, μήνες πριν, είχε ξεχωρίσει ανάμεσα στις άλλες, δημιουργώντας υποσχέσεις για μια ακαριαία έλξη.

Η καλοκαιρινή φιλοξενία ήταν ο τρόπος που είχαν επιλέξει οι γονείς μου για να βοηθούν νεαρούς μεταπτυχιακούς φοιτητές να επιμελούνται τα χειρόγρατά τους πριν από την τελική τους δημοσίευση. Για έξι εβδομάδες κάθε καλοκαίρι ήμουν υποχρεωμένος να αδειάσω το δωμάτιό μου, μετακο-

μίζοντας σε ένα πολύ μικρότερο στο βάθος του διαδρόμου, που κάποτε ανήκε στον παππού μου. Τους χειμωνιάτικους μήνες, όταν βρισκόμασταν στην πόλη, μετατρεπόταν σε αποθήκη εργαλείων, ενώ οι φήμες ήθελαν τον παππού μου, και συνονόματό μου, να τρίζει ακόμη τα δόντια του μέσα στον αιώνιο ύπνο του. Οι θερινοί ένοικοι δεν χρειαζόταν να πληρώνουν τίποτα, είχαν πλήρη πρόσβαση στο σπίτι, και βασικά μπορούσαν να κάνουν ό,τι ήθελαν, με την προϋπόθεση να βοηθούν για μία ώρα την ημέρα τον πατέρα μου στην τακτοποίηση της αλληλογραφίας του και του λοιπού του χαρτοβασιλείου. Όλοι αυτοί οι θερινοί ένοικοι γίνονταν μέρος της οικογένειας, κι έπειτα από μια δεκαπενταετία που το κάναμε αυτό, είχαμε συνηθίσει στον καταιγισμό των καρτ ποστάλ και των δώρων, όχι μονάχα την περίοδο των Χριστουγέννων αλλά και στη διάρκεια όλου του χρόνου. Άνθρωποι που ήταν απόλυτα αφοσιωμένοι στην οικογένειά μας και ήταν διατεθειμένοι να τροποποιήσουν το δρομολόγιό τους, όταν βρίσκονταν στην Ευρώπη, για να πεταχτούν ως την Μπ. για μια δυο μέρες, μαζί με την οικογένειά τους, κάνοντας μια νοσταλγική περιήγηση στα παλιά τους στέκια.

Στα γεύματα υπήρχαν συχνά δύο ή τρεις επιπλέον καλεσμένοι, άλλοτε γείτονες ή συγγενείς, άλλοτε συνεργάτες, δικηγόροι, γιατροί, οι πλούσιοι και διάσημοι, οι οποίοι θα περνούσαν να δουν τον πατέρα μου, καθ' οδόν για τα εξοχικά τους. Μερικές φορές ανοίγαμε την τραπεζαρία μας ακόμα και σε κάποιο περιστασιακό ζευγάρι τουριστών, το οποίο είχε ακούσει για την παλιά βίλα και ήθελε απλώς να περάσει να ρίξει μια ματιά, και που κολακεύονταν τρομερά όταν τους ζητούσαμε να μείνουν για φαγητό και να μας μιλήσουν για

τον εαυτό τους, ενώ η Μαφάλντα, η οποία το μάθαινε πάντα τελευταία στιγμή, σέρβριε το συνηθισμένο φαγητό. Ο πατέρας μου, μάλλον συγκρατημένος και ντροπαλός μεταξύ μας, δεν αγαπούσε τίποτα περισσότερο απ' το να φιλοξενεί κάποιον χαρισματικό ανερχόμενο επιστήμονα, να συζητά μαζί του σε διάφορες γλώσσες κάτω από τον καυτό ήλιο, και μετά από μερικά ποτήρια rosatello, να καταλήγει στην αναπόφευκτη απογευματινή ραστώνη. Το αποκαλούσαμε η *αγγαρεία του δέιπνου* – κι έπειτα από λίγο καιρό, το ίδιο έκαναν και οι περισσότεροι από τους καλεσμένους μας των έξι εβδομάδων.

Ίσως να ξεκίνησε λίγο μετά την άφιξή του, κατά τη διάρκεια κάποιου από εκείνα τα εξουθενωτικά γεύματα, όταν κάθισε δίπλα μου και τελικά αντιλήφθηκα ότι, παρά το ελαφρύ μαύρισμα που είχε αποκτήσει στη διάρκεια μιας σύντομης διαμονής στη Σικελία νωρίτερα εκείνο το καλοκαίρι, το χρώμα στις παλάμες του ήταν το ίδιο με εκείνο των άσπρων, μαλακών του φτερνών, όπως και του λαιμού του, και του κάτω μέρους των μπράτσων του, που δεν είχαν εκτεθεί πολύ στον ήλιο. Ένα σχεδόν ανοιχτό ροζ, γυαλιστερό και απαλό όπως η κοιλιά μιας σαύρας. Απόκρυφο, αγνό, ανέγγιχτο, σαν το κοκκίνισμα στο πρόσωπο ενός αθλητή ή την άφιξη της αυγής έπειτα από μια νύχτα με καταιγίδα. Μου έλεγε πράγματα για εκείνον που δεν θα σκεφτόμουν να ρωτήσω ποτέ.

Ίσως να ξεκίνησε στη διάρκεια εκείνων των ατελείωτων ωρών μετά το γεύμα, όταν όλοι περιφέρονταν με τα μαγίους μπαινοβγαίνοντας στο σπίτι, σώματα απλωμένα παντού, σκοτώνοντας τον χρόνο τους προτού κάποιος προτεί-

νει να κατεβούμε στα βράχια για κολύμπι. Συγγενείς, ξαδέλφια, γείτονες, φίλοι, φίλοι φίλων, συνάδελφοι, ή οποιοσδήποτε έμπαινε στον κόπο να χτυπήσει την πόρτα μας για να ρωτήσει αν μπορούσε να χρησιμοποιήσει το γήπεδο του τένις – όλοι ήταν ευπρόσδεκτοι να αράξουν, και να κολυμπήσουν, να φάνε και, αν έμεναν αρκετή ώρα, να κοιμηθούν στον ξενώνα.

Ή ίσως να είχε ξεκινήσει στην παραλία. Ή στο γήπεδο του τένις. Ή στη διάρκεια της πρώτης μας βόλτας την πρώτη του μέρα, όταν μου ζητήθηκε να του δείξω το σπίτι και τον περιβάλλοντα χώρο και, καθώς το ένα έφερε το άλλο, κατάφερα να τον οδηγήσω πέρα από την παλιά σκαλιστή σιδερένια πύλη, μέχρι την ατέλειωτη, άδεια αλάνα του πίσω μέρους, η οποία έβλεπε στην εγκαταλειμμένη σιδηροδρομική γραμμή που κάποτε συνέδεε την Μπ. με το Ν. «Αραγε υπάρχει κάποιος έρημος σταθμός εδώ γύρω;» ρώτησε, κοιτάζοντας μέσα απ' τα δέντρα κάτω απ' τον ζεματιστό ήλιο, πιθανότατα θέλοντας να δείξει στον γιο του ιδιοκτήτη ότι είχε ένα στοιχειώδες ενδιαφέρον. «Όχι, δεν υπήρχε σταθμός. Το τρένο σταματούσε απλά όταν έκανες νόημα». Είχε περιέργεια για το τρένο· οι ράγες έδειχναν στενές. Ήταν ένα τρένο δύο βαγονιών που έφερε τον βασιλικό θυρεό, του εξήγησα. Τώρα εκεί μέσα ζούσαν τσιγγάνοι. Είχαν εγκατασταθεί από την εποχή που η μητέρα μου παραθέρριζε εδώ ως κορίτσι. Οι τσιγγάνοι είχαν σύρει τα δύο εκτροχιασμένα βαγόνια ακόμα πιο πέρα από τις γραμμές. Μήπως ήθελε να τα δει; «Αργότερα. Ίσως». Ευγενική αδιαφορία, λες και είχε εντοπίσει τον άστοχο ζήλο μου να κάνω

ισότιμη παρέα μαζί του, και με έκανε πέρα με συνοπτικές διαδικασίες.

Όμως εμένα με πείραξε.

Αντί γι' αυτό, είπε ότι ήθελε να ανοίξει λογαριασμό σε μία από τις τράπεζες της Μπ., κι έπειτα να επισκεφτεί την Ιταλίδα μεταφράστριά του, με την οποία ο Ιταλός εκδότης του είχε συμφωνήσει τη μετάφραση του βιβλίου του.

Αποφάσισα να τον πάω με το ποδήλατο.

Η συζήτηση δεν βελτιώθηκε επάνω στις ρόδες. Στη διάρκεια της διαδρομής, σταματήσαμε να πιούμε κάτι. Το καφέ, το οποίο πουλούσε και καπνό, ήταν τελείως σκοτεινό και άδειο. Ο ιδιοκτήτης σφουγγάριζε το πάτωμα με ένα ισχυρό διάλυμα αμμωνίας. Βγήκαμε γρήγορα έξω. Ένα μοναχικό μαυροπούλι που καθόταν σε ένα πεύκο κελάηδησε μερικές νότες που πνίγηκαν αμέσως μέσα στον βόμβο των τζιτζικιών.

Κατέβασα μια μεγάλη γουλιά από ένα μεγάλο μπουκάλι μεταλλικό νερό, και έπειτα του το έδωσα, και αμέσως μετά ξαναήπια. Έχυσα λίγο στο χέρι μου και έτριψα το πρόσωπό μου, περνώντας τα βρεγμένα μου δάχτυλα μέσα από τα μαλλιά μου. Το νερό δεν ήταν αρκετά κρύο, ούτε και όσο έπρεπε ανθρακούχο, αφήνοντας μια αίσθηση ανικανοποίητης δίψας.

Τι κάνει κανείς σ' αυτό το μέρος;

Τίποτα. Απλώς περιμένει να περάσει το καλοκαίρι.

Και τι κάνει τον χειμώνα;

Χαμογέλασα με την απάντηση που ήμουν έτοιμος να δώσω. Εκείνος έπιασε το νόημα και είπε «Μη μου πεις: περιμένει να έρθει το καλοκαίρι, σωστά;».

Μου άρεσε να διαβάζουν το μυαλό μου. Θα μάντευε την αγγαρεία του δείπνου πιο σύντομα απ' ό,τι οι προηγούμενοι.

«Βασικά, τον χειμώνα το μέρος γίνεται πολύ γκρίζο και σκοτεινό. Ερχόμαστε για τα Χριστούγεννα. Κατά τα άλλα είναι μια πόλη-φάντασμα».

«Και τι άλλο κάνετε τα Χριστούγεννα, εκτός απ' το να ψηφνετε κάστανα και να πίνετε έγκνογκ;»

Με πείραξε. Του έδειξα το ίδιο χαμόγελο όπως και πριν. Κατάλαβε, δεν είπε τίποτα, και γελάσαμε.

Ρώτησε τι έκανα εγώ. Έπαιζα τένις. Κολυμπούσα. Έβγαينا τα βράδια. Έκανα τζόκινγκ. Μετέγραφα μουσική. Διάβαζα.

Είπε ότι κι εκείνος έκανε τζόκινγκ. Νωρίς τα πρωινά. Πού πηγαίνει κανείς για τζόκινγκ εδώ πέρα; Στην περαντζάδα, κατά κύριο λόγο. Μπορούσα να του δείξω, αν ήθελε.

Μου το πέταξε στα μούτρα την ώρα που άρχιζα να τον συμπαθώ. «Μιλάμε, λοιπόν».

Είχα βάλει το διάβασμα τελευταίο στη λίστα, θεωρώντας ότι, με το πεισματάρικο, θρασύ στιλ που είχε δείξει ως τώρα, το διάβασμα θα ήταν και για κείνον τελευταίο. Λίγες ώρες αργότερα, όταν έμαθα ότι είχε μόλις τελειώσει το γράψιμο ενός βιβλίου για τον Ηράκλειτο και ότι πιθανότατα το «διάβασμα» δεν έπαιζε ασήμαντο ρόλο στη ζωή του, συνειδητοποίησα ότι έπρεπε να το πάρω πίσω με έξυπνο τρόπο, κάνοντάς τον να καταλάβει ότι τα γούστα μας ήταν παρόμοια. Εκείνο που με αναστάτωσε, ωστόσο, δεν ήταν η εντυπωσιακή κωλοτούμπα που έπρεπε να εκτελέσω. Ήταν η διαδοχή των ανεπιθύμητων δισταγμών μου, οι οποίοι αποτελούσαν ένδειξη, τόσο τότε, όσο και στην αδιάφορη κουβέντα μας στις ράγες, ότι απ' την αρχή προσπαθούσα, χωρίς καν να το παραδέχομαι, να κερδίσω την εύνοιά του, δίχως καμιά επιτυχία.

Όταν τελικά προσφέρθηκα –μιας και όλοι οι επισκέπτες

λάτρευαν την ιδέα αυτή– να τον πάω στο Σαν Τζιάκομο, και να ανεβούμε στο καμπαριό που είχαμε ονομάσει Του Θανατά, κατάλαβα ότι έπρεπε να είχα ετοιμάσει εξ αρχής κάποιο εναλλακτικό σχέδιο. Νόμισα πως θα τον έφερνα με τα νερά μου, απλά και μόνο δείχνοντάς του τη θέα της πόλης, τη θάλασσα, την απεραντοσύνη του ορίζοντα. Αλλά όχι. Μιλάμε!

Ίσως όμως και να ξεκίνησε αργότερα απ' ό,τι νόμιζα, χωρίς να το έχω πάρει χαμπάρι. Κοιτάξεις κάποιον, αλλά δεν τον βλέπεις πραγματικά, βρίσκεται στο φόντο. Ή τον προσέχεις, αλλά δεν γίνεται το κλικ, δεν «παίρνεις μπρος», και πριν καλά καλά αντιληφθείς την παρουσία του ή εκείνο που σε προβληματίζει, οι έξι εβδομάδες που ήταν διαθέσιμες έχουν σχεδόν περάσει και στην ουσία αγωνίζεσαι να συμβιβαστείς με ένα γεγονός το οποίο, χωρίς να το έχεις καταλάβει, σιγόβραζε για καιρό κάτω απ' τη μύτη σου, και έχει όλα τα συμπτώματα αυτού που τελικά είσαι αναγκασμένος να αποκαλέσεις *ποθώ*. Πώς μπόρεσα να μην το καταλάβω, αναρωτιέσαι. Ξέρω τον πόθο όταν τον βλέπω – κι ωστόσο, τούτη τη φορά, μου διέφυγε εντελώς. Πήγαινα να σχηματίσω και πάλι το ύπουλο χαμόγελο που φώτιζε άξαφνα το πρόσωπο εκείνου, κάθε φορά που διάβαζε τη σκέψη μου, όταν συνειδητοποίησα ότι το μόνο που ήθελα πραγματικά ήταν σώμα, μονάχα σώμα.

Στο δείπνο, το τρίτο βράδυ, ένιωσα ότι με κοιτούσε έντονα την ώρα που εξηγούσα τους *Επτά Λόγους του Χριστού στον σταυρό* του Χάιντν, τους οποίους μετάγραφα στην κιθάρα. Ήμουν δεκαεφτά εκείνο το καλοκαίρι, και ως ο μικρότερος του τραπεζιού και ο τελευταίος που συνήθως ακουγόταν η

γνώμη του, είχα αναπτύξει την τάση να στριμώχνω τις περισσότερες δυνατές πληροφορίες στα λιγότερα λόγια. Μιλούσα γρήγορα, πράγμα που δημιουργούσε την εντύπωση ότι ήμουν πάντα αναστατωμένος και μπέρδευα τα λόγια μου. Αφού τελείωσα την περιγραφή της μουσικής μεταγραφής μου, αισθάνθηκα μια έντονη ματιά που ερχόταν από τα αριστερά μου. Με συνάρπασε και με κολάκεψε· του είχα προφανώς τραβήξει το ενδιαφέρον – με γούσταρε. Δεν ήταν και τόσο δύσκολο, τελικά. Όταν όμως γύρισα να τον κοιτάξω, συνάντησα ένα ψυχρό και παγωμένο βλέμμα – κάτι ταυτόχρονα εχθρικό και γυάλινο, στα όρια της σκληρότητας.

Με διέλυσε τελείως. Τι είχα κάνει για να μου αξίζει κάτι τέτοιο; Ήθελα να ξαναγίνει ευγενικός μαζί μου, να γελάει με εμένα όπως είχε κάνει μερικές μέρες πριν στις έρημες ράγες, ή όταν του εξήγησα, το ίδιο βράδυ, ότι η Μπ. ήταν η μοναδική πόλη της Ιταλίας απ' όπου η *corriera*, η τοπική γραμμή λεωφορείου με το σήμα του Χριστού, περνούσε δίχως να σταματάει καθόλου. Είχε γελάσει αμέσως, αναγνωρίζοντας την καλυμμένη αναφορά στο βιβλίο του Κάρλο Λέβι*. Μου άρεσε ο τρόπος που οι σκέψεις μας έκαναν παράλληλες διαδρομές, και το πώς ξεστομίζαμε αμέσως τις λέξεις που ο άλλος γυρόφερνε στο μυαλό του, αποφασίζοντας την τελευταία στιγμή να μην πει.

Θα ήταν ένας δύσκολος γείτονας. Καλύτερα να μείνω μακριά του, σκέφτηκα. Και να σκεφτείς ότι είχα σχεδόν γοητευτεί από το δέρμα των χεριών του, από το στήθος του, τα

* Κάρλο Λέβι, *Ο Χριστός σταμάτησε στο Έμπολι*. Μυθιστόρημα του 1944, στο οποίο περιγράφεται η ζωή ενός εκτοπισμένου αριστερού σε ένα πάμφτωχο χωριό της νότιας Ιταλίας.

πόδια του που δεν είχαν ακουμπήσει ποτέ σε κάποια άγρια επιφάνεια κατά τη διάρκεια της ζωής τους – και τα μάτια του, τα οποία, όταν το άλλο, το πιο ευγενικό βλέμμα τους έπεφτε πάνω σου, έμοιαζαν να δημιουργούν κάτι σαν το Θαύμα της Ανάστασης. Δεν μπορούσες να τα κοιτάξεις για πολύ, έπρεπε ωστόσο να τα κοιτάξεις, για να εξακριβώσεις τον λόγο που συνέβαινε αυτό.

Μάλλον τον κοίταξα κι εγώ με παρόμοιο τρόπο.

Για δύο μέρες οι συζητήσεις μας διακόπηκαν.

Στο μακρύ μπαλκόνι που μοιράζονταν οι κρεβατοκάμαρές μας, αποφεύγαμε ο ένας τον άλλον· απλώς ένα τυπικό γεια, καλημέρα, ωραίος καιρός, ρηχές κουβεντούλες.

Κι έπειτα, χωρίς λόγο, τα πράγματα επανήλθαν.

Ήθελα να πάω για τζόκινγκ εκείνο το πρωί; Όχι, μάλλον όχι. Καλά, ας πάμε για μπάνιο τότε.

Σήμερα, ο πόνος, το σκάλισμα της φωτιάς, η έξαψη μιας νέας γνωριμίας, η υπόσχεση της τόσης ευτυχίας που κρύβεται στην απόσταση της ρώγας ενός δάχτυλου, τα αγγίγματα με ανθρώπους που ίσως δεν διάβαζα σωστά αλλά που δεν ήθελα να χάσω και έπρεπε να πιθανολογώ τις κινήσεις τους κάθε λεπτό, η απελπισμένη πονηριά που επιστρατεύω μπροστά σε εκείνους που ποθώ και που δεν θέλω να τους χάσω, τα πέπλα που παρεμβάλλω ανάμεσα σε εμένα και στον κόσμο, όχι ένα και δύο, αλλά πάμπολλα, όπως οι συρόμενες πόρτες από ρυζόχαρτο ενός ολόκληρου γιαπωνέζικου σπιτιού, η ανάγκη να εξετάζω ξανά και ξανά όσα δεν έχουν εκφραστεί καν – όλα αυτά άρχισαν το καλοκαίρι που ήρθε ο Όλιβερ στο σπίτι μας. Είναι αποτυπωμένα σε κάθε τραγούδι που ήταν σουξέ εκείνο το καλοκαίρι, σε κάθε μυθιστόρημα που διάβασα κατά τη διάρ-

κεια της παραμονής του και μετά απ' αυτήν, στο καθετί, από το άρωμα του δεντρολίβανου τις ζεστές μέρες ως το φρενιασμένο τερέτισμα των τζιτζικιών τα απογεύματα – ήχοι και αρώματα με τα οποία είχα μεγαλώσει και που τα γνώριζα απ' όλα τα καλοκαίρια της ζωής μου, αλλά που ξαφνικά στρέφονταν καταπάνω μου, έχοντας αποκτήσει έναν άλλο τόνο, χρωματισμένο για πάντα από τα γεγονότα εκείνου του καλοκαιριού.

Ή ίσως να ξεκίνησε μετά την πρώτη του εβδομάδα, όταν διαπίστωση με ενθουσιασμό ότι θυμόταν ακόμη ποιος ήμουν, ότι δεν με αγνούσε, και ότι, ως εκ τούτου, θα μου επιτρεπόταν η πολυτέλεια να τον προσπερνάω καθ' οδόν για τον κήπο, χωρίς να χρειάζεται να υποκρίνομαι ότι αδιαφορώ. Κάναμε τζόκινγκ νωρίς το πρωί – μέχρι την Μπ. και πάλι πίσω. Το επόμενο πρωί κάναμε μπάνιο. Έπειτα, την επομένη, κάναμε πάλι τζόκινγκ. Μου άρεσε να παραβγαίνουμε με το βανάκι του γαλατά, όταν βρισκόταν στη μέση της διανομής, ή περνώντας απ' τον μπακάλη και τον φούρναρη καθώς ετοιμάζονταν να ανοίξουν, μου άρεσε να τρέχουμε κατά μήκος της ακτής και της περαντζάδας όταν δεν υπήρχε ακόμη ψυχή γύρω και το σπίτι μας έμοιαζε με μακρινή οφθαλμαπάτη. Μου άρεσε όταν τα πόδια μας συντονίζονταν, το αριστερό με το αριστερό, χτυπώντας το έδαφος ταυτόχρονα, αφήνοντας ίχνη στην ακτή στα οποία θα ευχόμουν να επέστρεφα, τοποθετώντας μυστικά το πέλμα μου μέσα στο δικό του ίχνος.

Τούτη η εναλλαγή ανάμεσα στο τρέξιμο και το κολύμπι ήταν απλώς η «ρουτίνα» του κατά τη διάρκεια των σπουδών του. Άραγε να έτρεχε και στην αργία του Σαββάτου; αστειεύτηκα.

Πάντοτε γυμναζόταν, ακόμα και όταν ήταν άρρωστος· θα γυμναζόταν και στο κρεβάτι αν δεν γινόταν αλλιώς. Ακόμα και όταν είχε κοιμηθεί με κάποιο καινούργιο άτομο το προηγούμενο βράδυ, έλεγε, θα έβγαινε και πάλι για τζόκινγκ νωρίς το πρωί. Η μοναδική φορά που δεν γυμνάστηκε ήταν όταν είχε κάνει εγχείρηση. Όταν τον ρώτησα γιατί είχε εγχειριστεί, η απάντηση που είχα ορκιστεί να μην του αποσπάσω ποτέ ξανά με βρήκε στο δόξα πατρί σαν ένας φασουλής με απειλητικό χαμόγελο που πετάγεται απ' το κουτί του. «Μιλάμε αργότερα».

Ίσως να είχε λαχανιάσει και να μην ήθελε πολλές κουβέντες, ή απλά να ήθελε να συγκεντρωθεί στο τρέξιμο και στο κούμπι. Ή ίσως να ήταν ο τρόπος του να με παροτρύνει να κάνω το ίδιο – κάτι εντελώς ακίνδυνο.

Υπήρχε ωστόσο κάτι ταυτόχρονα απωθητικό και κρύο στην ξαφνική απόσταση που τρύπωνε ανάμεσά μας τις πιο ανύποπτες στιγμές. Ήταν σχεδόν λες και το έκανε επίτηδες· με άφηνε μπόσικο, ολοένα και πιο πολύ, μέχρι που μου τραβούσε τα λουριά, αφαιρώντας κάθε ψευδαίσθηση συντροφικότητας.

Το ασάλινο βλέμμα επέστρεφε πάντα. Μια μέρα, καθώς έκανα εξάσκηση στην κιθάρα, εκεί όπου βρισκόταν το «τραπέζι μου» στον πίσω κήπο δίπλα στην πισίνα, κι εκείνος ήταν ξαπλωμένος στο γρασίδι, το αναγνώρισα αμέσως. Με κοιτούσε για ώρα καθώς εγώ έκανα ασκήσεις δαχτύλων, και όταν σήκωσα ξαφνικά το πρόσωπο για να δω αν του άρεσε το παίξιμό μου, ήταν και πάλι εκεί: κοφτερό, σκληρό σαν αστραφτερή λεπίδα που έμπαινε ακαριαία στο θηκάρι της, τη στιγμή που το θύμα την αντιλαμβανόταν. Μου χαμογέλασε αδιάφορα, σαν να έλεγε, *Δεν μπορώ να το κρύψω πια.*

Μείνε μακριά του.

Πρέπει να κατάλαβε ότι είχα ταραχτεί, και, στην προσπάθεια να με παρηγορήσει, άρχισε να μου κάνει ερωτήσεις για την κιθάρα. Ήμουν πολύ στην τσίτα για να του απαντήσω με ειλικρίνεια. Στο μεταξύ, έτσι που με έβλεπε να ψάχνω για απαντήσεις, πρέπει να υποπτεύθηκε ότι κάτι δεν πήγαινε καλά, κάτι που δεν του αποκάλυπτα. «Μην κάνεις τον κόπο να εξηγείς. Απλώς ξαναπαίξ' το». Μα νόμιζα ότι το απεχθάνεσαι. Το απεχθάνομαι; Πού σου 'ρθε αυτό; Αρχίσαμε τη λογομαχία. «Απλώς παίξ' το, εντάξει;». «Το ίδιο κομμάτι;» «Το ίδιο».

Σηκώθηκα και πήγα στο σαλόνι, αφήνοντας ανοιχτά τα μεγάλα παντζούρια, ώστε να με ακούσει να παίζω πιάνο. Με ακολούθησε ως τα μισά της διαδρομής, και, ακουμπώντας στο ξύλινο καφασωτό του παράθυρου, συγκεντρώθηκε στο παίξιμό μου.

«Το έχεις αλλάξει. Δεν είναι το ίδιο. Τι του 'χεις κάνει;»

«Το έπαιξα όπως θα το έπαιζε ο Λιστ, αν είχε αποφασίσει να το πειράξει».

«Απλώς ξαναπαίξ' το, σε παρακαλώ!»

Μου άρεσε ο τρόπος που υποδυόταν τον αγανακτισμένο. Έτσι ξανάρχισα να παίζω το κομμάτι.

Μετά από λίγο: «Δεν το πιστεύω, το άλλαξες πάλι».

«Ε, όχι και πολύ. Έτσι θα το έπαιζε ο Μπουζόνι, αν διασκεύαζε την εκδοχή του Λιστ».

«Δεν μπορείς απλώς να το παίξεις όπως θα το έπαιζε ο Μπαχ;»

«Αλλά ο Μπαχ δεν το έγραψε για κιθάρα. Μπορεί να μην το έγραψε καν για τσέμπαλο. Στην ουσία, δεν είναι καν σίγουρο ότι είναι του Μπαχ».

«Ξέχνα το».

«Εντάξει, εντάξει. Μην τσαντίζεσαι τόσο» είπα εγώ. Ήταν η σειρά μου να υποκριθώ μια χολωμένη υποχώρηση. «Αυτός είναι ο Μπαχ διασκευασμένος από μένα, χωρίς Λιστ και Μπουζόνι. Είναι ένας πολύ νεαρός Μπαχ, αφιερωμένος στον αδελφό του».

Ήξερα ακριβώς ποια ήταν η μουσική φράση που τον είχε αναστατώσει την πρώτη φορά, και κάθε φορά που την έπαιζα, του την έστελνα σαν ένα μικρό δωράκι, γιατί ήταν στ' αλήθεια αφιερωμένη σε εκείνον, ως ένα δείγμα από κάτι όμορφο μέσα μου, κάτι που δεν χρειαζόταν να ήσουν ιδιοφυΐα για να το νιώσεις, που με ωθούσε να παίξω μια παρατεταμένη καντέντσα. Μονάχα για κείνον.

Είχαμε εισέλθει πια –και πρέπει να είχε αναγνωρίσει τα σημάδια πολύ πριν από μένα- στο στάδιο του φλερτ.

« Αν υπάρχει νόσος, φύλαξέ τους, κι αν υπάρχει φλόγα, μην την
νιζίσεις. Ξερεζνώνουμε τόσα πολλά από τους εαυτούς μας για να
γιατρευτούμε γρηγορότερα απ' όσο πρέπει, που μέχρι τα τριάντα
έχουμε ζοφλίες. Αλλά πόσο κρέμα να μην αφίγγεσαι να κιώσεις,
μόνο και μόνο για να μη κιώσεις τίποτα! »

Ο Έλιο, ένας δεκαεπτάχρονος στο κατώφλι της ενηλικίωσης. Ο Όλιβερ, ένας νεαρός ερευ-
νητής, φιλοξενούμενος για το καλοκαίρι στο σπίτι των γονιών του Έλιο. Οι δυο τους θα
ζήσουν ένα αιφνίδιο, παράφορο ειδύλλιο με φόντο την Ιταλία της δεκαετίας του '80.
Απροετοίμαστοι για τις συνέπειες της αμοιβαίας τους έλξης, οι ατέλειωτες καλοκαιρινές
μέρες τους παρασύρουν σε εναλλασσόμενα ρεύματα εμμονής, σαγήνης και πόθου. Αψηφώ-
ντας τους κινδύνους, οι δυο τους συγκλίνουν προς κάτι που φοβούνται ότι δεν θα ξαναβρουν
ποτέ: την απόλυτη σύνδεση με έναν άλλο άνθρωπο.

Μπεστ σέλερ των *New York Times*, *USA Today*, *Los Angeles Times*
Βιβλίο της χρονιάς σύμφωνα με το *Publishers Weekly* και τη *Washington Post*

Στο βιβλίο βασίστηκε η ομότιτλη ταινία με πρωταγωνιστές τους Armie Hammer και Timothée
Chalamet που απέσπασε Όσκαρ διασκευασμένου σεναρίου.

ISBN: 978-618-03-1224-9

9 786180 312249

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ.: 81224